

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo VII. Die Mercurij post primam Dominicam. Deploratur luctuosa
plurium socordia, in negotio salutis æternæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

fet, adimpleri experta est? nunquid cum excluso, aut suppresso omni DEI timore, ad palatii sui fenestras superba confisteret, & iniquam Principatus possessionem novi conjugii foedere stabilire cogitaret. Atque ita, si totum illorum catalogum evolveritis, in quorum capita irritati Numinis furor gravius incubuit, id tunc accidisse invenietis, cum aut improvidi id minimè timerent, aut temerarii & arrogantes DEO illuderent. Nunquid & nobis æquè tristes interitus expectandus est, si pari insolentiâ DEUM provocare

audemus? minatur Apostolus: cum dixerint, pax & securitas, pax nimirum de presenti, & securitas in futurum, tunc repentinus eis superveniet interitus.

VIII. Credamus ergo firmissimè, Deum nostrum non esse Deum stupidum, & imbellem, qualem antiquitas sibi finxit, & ideo potentissimam ejus manum summè esse formidandam, dum videmus, Eum solis armorum funiculis, id est, vilissimo armorum genere, funestam de nobis vindictam sumere posse. Id si huc usque distulit, non decrescere, sed augeri debet ejus timor & reverentia; aut enim condonavit supplicium, & tunc Divina bonitas obsequiis est demulcenda, non irritanda novis flagitiis, ne graviore deinceps manu in nos sæviat; si verò differet vindictam, uberiorem longè trepidandi materiam habemus; periculosa enim sunt istæ induciæ, soletque plerumque accidere, ut continuata prosperitas, & imaginaria impunitas, oblivionem pœnæ pariat, & peccati contemptum.

SERMO SEPTIMUS.

DIE MERCURII POST PRIMAM DOMINICAM.

Cum spiritus immundus exierit ab homine, ambulat per loca arida, querens requiem, & non invenit. Matth. 12.

I. A quondam fuere tempora, Auditores, ubi magnæ fortitudinis argumentum erat, si mortales feris silvestribus, quas vel saltuum latebræ abscondunt, vel pratorum viridaria nutriunt, innoxie dominantur; summumque industriæ credebatur, urforum ungues, aprinorum dentium falculas, viperarum morsus, scorpionum puncturas evasisse. Præsens, quam vivimus ætas, hanc antiquorum simplicitatem & mentis inopiam ridet; nos enim audaciæ limites amplius exten-

extendimus, & ingenii felicitate plus ultra progressi sumus: nec enim sollicitè ampliùs laboramus, ut feræ nulli ampliùs nobis sint documento, sed nostris etiam emolumentis eas servire docuimus: novimus eorum pelibus vestiri, exuviis defendi, nutrirî carnibus, quin & ossa eorum in nostra commoda, & venena in antidota convertimus, adeo quidem, ut hac ætate longè plures mortalium invenire sit, qui vitam suam belluis in acceptis referant, quàm illatam sibi ab iis necem, conqueri possint. Ad hunc sanè modum tractare nos dæmonem expediret, qui bellua est, absque omni dubio ferocissima: *fera pessima*. Nec satis esse debet, nos ab eo deffendere, eidem resistere, illum repercutere, & fugare; quin nostris etiam commodis, & lucris servire cogendus est. Sed quid lucri à Dæmone sperabimus? summum omnino, ut nempe ab illo animæ nostræ pretium discamus. Ille certè, ipsemet Christo teste, tanto illam zelo, curâque persequitur, ut, si raptam sibi è manibus videat, omnem illi recuperandæ sollicitudinem, & studium omne convertat: *Cùm spiritus immundus exierit ab homine, ambulat per loca arida quærens requiem & non invenit*. Et nos flocci faciamus, si anima nostra in ejus denuo potestatem redigatur? Ecce, quantum non laboris infumat, ut suos nos faciat! dolis & fraudibus nos, ut Evam circumvenit; adversis nos lacessit, ut Christum; insequitur, adulat, applaudir, & promissis lætat magnificis:

nos autem e contrario omnem nostri curam deponimus. Ah Christiani! majorne dementia cogitari potest, quàm quòd quis animam suam tam parvi faciat, nullum illi pretium statuat, neque id saltem pensi habeat, ut illam damnationis æternæ faucibus eripiat? finite, quæso, effundam hodie non die animi mei sensa, & tam supinam ignaviam deplorem: Vos verò condolete ploranti; si enim dicentem benevolè sustinebitis, fateri cogemini, materiam istam omnino esse lucuosam, & lacrimis dignissimam.

II. Et sanè Christianis exiguam salutis curam esse, nisi nobismetipsis blandiri velimus, nimium quantum perspicuum est; indicium enim, quòd negotium aliquod cordi nobis & curæ sit, ab eo sumimus, si crebrò de eo sermocinemur, discurremus, & sollicitè inquiremus, qui nos dirigere sciant. Jacob, cùm Labanum peregrè degentem quæreret, sollicitè è pastoribus exquirat, à quibus aliquam Labani noticiam haurire se posse speravit. Joseph quærendis fratribus intentus, per aspera solitudinis, & viarum obscura vagatur, obvios ac viatores sollicitat, ut fratres inveniat, Saul ad quærendas asinas egressus, quæ à paternis ædibus abtraverant, quid non laboris impendit? transcendit montium juga, plana camporum pervagatur, indefessus per vicos currit & compita, oraculum consulit, & prophetam accedit, nec illum obvium & vulgari notæ, sed eximium atque illa ætate summum, Samuelem nimirum: *eamus ad videntem*. Et

L 2 quid

Gen. 37.
33.

Genes.
19. 5.

Gen. 37.
16.

1. Reg. 9.

1. Reg. 9.
9.

quid vos, Auditores? dicamne salutem animæ vestræ vobis cordi esse, dum, vanis & inutilibus curis absorpti, hoc maximi momenti negotium negligitis, neque illud cum viris sanctitate & doctrinâ conspicuis conferre soletis? Divus Lucas refert, Joannis Baptistæ Auditores, cum Ejus adhortationibus permoti aliquam salutis suæ sollicitudinem concepissent, ad eundem etiam in solitudinis horrore, & terræ cavernis latitantem anxie confluisse, magnaque sollicitudine interrogasse, *quid ergo faciemus?* *Luc. 3. 19.* accurrerunt Joannis populares ac contribules, & sollicitè ingeminabant: *quid faciemus?* accurrerunt publicani, & dicebant, *quid faciemus?* quin & sagati milites manipulatim accesserunt, anxie percunctati: *quid faciemus?* *Matth. 19. 16.* Vos autem, si, quod verum est, eloqui placet, an ex ullo unquam sciscitati estis, *quid boni faciam, ut habeam vitam æternam?* Iovistis quidem nonnunquam ad Religiosorum Virorum asceteria, sed quo fine? nunquid ut per eorum viridaria animi gratiâ deambulantes hortorum amœnitate pascamini? aut novorum, quæ passim accidunt, narratiunculis, Tartarorum victoriis, Transylvanorum eladibus, aut Hybernorum motibus tempus & animum fallatis? Ut verò sciscitaremini, quæ sit tenenda ad Cælum via, quæ salutis remedia adhibenda, nescio, an ulliùs unquam religiosi viri conclave importuni pullaveritis. Sed quid mirum, tam parùm vobis de hoc negotio cum aliis sermonis esse, cum nec vos ipsi ullam

fere illius cogitationem aut curam unquam admittatis? certè cui negotium quoddam cordi est, mentem ac phantasiam, velit, nolit, ab illo avertere non potest, cervo faucio similis, qui telis, quo confixus est, cannam seu arundinem undique secum portat; noctes diesque illud cogitat, & alto licet somno consopitus, curam animo præsentem gerit. Ita Themistocles Magnus Græcorum Dux, Cicerone teste, etiam per somnum Miltiædis æmuli victoriis & trophæis angebatur; ita, si Plutarcho fides est, Marcellus Romanorum inclutus Ductor, etiam dormiens Hannibalem inimicum ad arma provocare auditus est: atque ita plurimi alii, quos vehementior rei alicujus cura occupat, sopitis etiam somno sensibus eadem moveri & angere solent. Testis est, si sacræ paginæ credimus, ipse Salomon, qui in somno, quam à DEO peteret, gratiam interrogatus, *postula, quod vis, ut dem tibi,* solam sapientiam efflagitavit: *Da mihi sapientiam!* hanc enim vigil omnibus votis exarsit; *optavi, & datus est mihi sensus.* Quis ergo credat, vos salutis vestræ in securo collocandæ desiderio premi, quibus non dicam noctes, sed dies etiam integri elabuuntur, quin ulla illius cogitatio, aut species vestris animis obversetur, cum tamen etiam in somnis vanitati vigiletis, recurrentibus identidem per soporem venationibus, ludis, choreis, conviviis, amoribus, theatris, & circis, *& cogitatis inutile in cubilibus vestris,* ut Michæas loquitur, nec ulla tamen cæli memoria etiam expectatos ac vigiles ad DEUM trahit. *Mich. 2.*

III. Sed

III. Sed longius progrediamur : dixi, atque omnino ita est, manifestum esse signum modicæ de anima & salute nostra sollicitudinis, nunquam vel rarò de ea cogitare : sed evidentius longè summâ nostræ incuriæ argumentum est, animæ pretium nosse, & illam tamen negligere, ac flocci facere. Nunquid enim quotidianâ deprehendo experientiâ, animi negotium omni alteri postponi, & velut momenti inter omnia minimi in ultimis curis haberi ? clarius omnino hoc est, quàm ut ullâ possit tergiversatione celari : atque utinam oculos haberem tam promptos ad deplorandam, quàm perspicaces ad contuendam hanc miseriam ! Est fortè vestrum nonnemo, qui mentem flagitiis oneratam circumfert, idque probè agnoscit, expensâque periculorum sibi imminentiū gravitate, sentit sibi cor pungentissimæ inspirationis aculeo lauciari, atque identidem sibi intus ingeminati : vade miser, sacerdotem quære, & mentem noxis gravatam exonerare ! *vade, ostende te sacerdoti.* Ecquid respondet ? omnino, inquit, statutum est, animi farcinam deponere : sed aliò me hodie negotia vocant ; hæc dies animo relaxando danda est ; cras id effectum dabo. Convenit, rei divinæ interesse : interero, si per tempus licebit, ubi prius caudicum litis gratiâ convenero. Salubre foret, Divini Verbi præconem audire : audiam, ubi rationes cum mercatore composuero. Hæc ratio & norma vivendi etiam in cæteris solenne suum tenet ; quidquid concernit animam, dum tempus vacat,

differtur : *in crastinum feria.* Et hanc *Gen. 24.* ego salutis atque animæ curam dicam ? Eliezer, fidissimus Abrahami servus, itinere difficili perfunctus, ad Nachor civitatem Mesopotamiæ appulit, ut inde è Bathuelis domo honoratam Isaac sponfam adduceret : exceptus est ibi summâ benevolentia, omniumque in se studia certatim expertus ; hic impedimentis exoneratum conduxit ad parata conclavia ; ille ex itinere lassus cibum potumque obtulit ; *& appositus est panis in conspectu ejus.* Quid ad hos apparatus *Gen. 24. 35.* Eliezer ? nequicquam, inquit, nequicquam laboratis, ego enim sanctè assero, nec gustaturum me buccellam panis, nisi legationis meæ negotio ad umbilicum perducto : *non comedam, donec loquar sermones meos.* Ita stans & viatorio etiamnum habitu indutus, longam sermonis telam orditur, in qua singillatim commissi sibi negotii seriem evolvit, Abrahami desideria, conditionem Saræ, dignitatem Isaac, opulentiam domûs, colloquium cum humanissima Rebecca, ad putei marginem casu captatum, aquam ab illa oblatam, munera ei à se oblata descripsit : verbo, in hoc primo congressu non cæpit solum, sed etiam plenè absolvit conjugii tractatum, ratoque legitime matrimonio futuras nuptias stabilivit, ac tum primùm loqui cessavit, cum audiit ; *en Rebecca coram te est, tolle eam, & sit uxor domini tui !* *Ibid. 51.* Verùm quid opus erat, Officialis fidissime, tantâ festinatione ? num fortè timebas, ne tempus labatur, ne oportunitas intercidat, aut ne parentes in-

terea alteri Rebeccam despondeant? quin præstolaris ergo paulisper, fatigatas ex itinere vires reficis, oblata honoris & benevolentia signa admittis, hospitalitate frueris, ac tum demum mandata exequeris? Verum sollicitudo id minimè permittit? imperia Domini executione coronanda sunt; quod maximè premit, primò omnium expediendum est: absit, ut ille com-
 modis suis indulgeat, ut vires instauret: *Absit, absit! non comedam, donec loquar sermones meos. In hoc ostendit ut sapienter loquitur Lyranus, in hoc ostendit, habere se negotium sibi impostum cordi.* Jam vos ipsos appello, Auditores, num vestrum, quod de anima habetis, studium sollicitudinis titulo appellari mereatur, dum illam non solum necessariae corporis refectio, sed cuiusvis minimæ recreationi, lusui & jocis vanissimis postponitis? Et quem vestrum unquam sic differentem audivimus? Ego hodie peccato me collutulavi, igitur *non comedam*, nisi toxicum istud Exomologesi sinceram evomuerò: mercede pauperem defraudavi; *non comedam*, nisi ex integro satisfecero: honori æmuli detraxi; *non comedam*, nisi palinodiam cantatam famam restituerò: leges sacras violavi Præsuli meo contumaciter restiti; *non comedam, non comedam*, nisi animo in demissionem composito errorem correxero. Quis vestrum, inquam, Auditores, hunc in modum agit & loquitur? an non potius hæc animi negotia in ultimum locum ablegantur? posteaquam nimirum omnes

mundi getæ compositæ sunt, & appetitui ac genio fati indulgentum est?
 IV. Sed, quid dico? toleranda adhuc forent, quæ dixi; nunquid enim plurimi in seram usque senectutem animæ curam rejiciunt? tunc primum ejus rationem habituri, cum extremis in labiis stabit, è corpore propediem migratura. Quis ergo dubitet, levissimam esse, imò minimam, ac prope nullam animæ curam! O quam longè aliâ ratione mundi negotia tractantur? filiam honestè collocare animus est? fiat illud quam primum, sine mora. Familiæ dignitas nova honoris accessione amplificanda est? amplificetur actutum. Dilatandi sunt dominii limites? dilantentur statim. Litibus finis imponendus est? omnis mora abruptatur. Hæreditas adeunda est? adeatur quamprimum. Et cur hæc omnia tanto impetu, celeritate tantâ? an non hæc curarum moles ad vitæ terminum differri posset? posset id quidem, respondetis, sed non expedit, nam adhuc expedienda opus est mente libera, mora diuturnâ, studio ac diligentia singulari! ad salutem verò animæ procurandam unicum vitæ momentum nobis sufficit. Ah Christiani, resorbete, quæso, dicta tam impia, tam stulta. O verba derestanda! O sensa enormia! O responsa, Christiano indigna! Sed, ne ab orationis meæ scopo recedam, sit ita, uti dicitis: nunquid saltem fatemini, salutis curam in extremum differre articulum, periculosæ rem aleæ esse, quæque non omnibus eventu pari succedat, & esto, uni fortè prosperè, plurimis

in Gen. c. 24.

TAMEN

tamen aliis infelicissimè : *Impossibile non est, in extremis habere veram patientiam, ut ait subtilis Doctor, hoc tamen difficultimum est, & ex parte hominis, & ex parte DEI.* Ex parte hominis quidem, cum tunc vel maximè obstinatus in malo; ex parte Dei autem, cum tunc vel maximè homini sit iratus. An autem hoc sollicitudinis signum sit, potius velle salutem æternam fortunæ, & incerto eventui committere, quàm connubium filiarum, dignitatem familiæ, possessiones, lites, hæreditates? cum tamen indubitatum sit, quòd, ut S. Eucherius *Epist. 1.* loquitur, *summas sibi sollicitudinis partes salus, qua summa est, vindicare debet.* Aliud longè vos docet prudentissimus Patriarcha Jacob: audite, quæso, ejus factum proflus memorandum. Revertebatur ille universâ cum familiâ in patriam Cana, unde viginti annorum spatio spontè exulabat, ut implacabilem Esau fratris natu majoris indignationem evaderet, cum ecce non procul à desideratæ patriæ termino eundem met sibi occurrentem videt, & quidem armatum, ac quadringentis facile asseclis stipatum: has inter angustias deprehensus Jacobus meritò timuit, ne antiquarum memor offensarum frater vindictam pararet, quò magis tardam, eò magis acerbam & gravem, neque sibi tantum, sed & conjugibus, ac liberis suis innocentibus incubituram. In præfenti ergo periculo quid consilii Jacobo? familiam dispersit est in turmas, ad instar agminis non contempnendî: in fronte collocavit servas, Balam & Zelpham, cum quatuor

filiolis, quos pepererant; pone subsequentem, statuit Liam, quam septem pignora comitabantur; agmen clausit formosissima Rachel, cui ponè gratus Joseph adhæsit, unicum tunc è Rachelis viridario germen. Nunc ego vos interrogo, Auditores, quid sibi voluit hic agminis instructi ordo? an manus cum fratre conferere animus fuit, aut saltem primum irruentis Esau impetum sustinere? sed quid sæminæ imbelles & infantuli contra tot virorum aciem, qui solo illos aspectu fugassent? Enimverò probè noverat Jacob, se resistendo parem non esse: illud solum egit, ut, si pereundum foret, non omnem simul familiam discrimini objiceret, sed chariora tutiori in loco collocaret. Atque ideo in agminis fronte ancillas posuit, ut primos hostium insultus sustinerent; Liam in medio; Rachel verò, quam ceteris omnibus tenerius dilexit, ultimo & securissimo loco locavit. Audite Oleastrum eximie commentantem: *Posuit ancillas in capite in principio, ut scilicet iram fratris minus dilecta exciperent prius; quo docuit, minus dilecta pro conservatione eorum, qua magis diliguntur, esse periculis objectanda.* Id si ita est, Auditores, quid dicam aut cogitem? dum video, vos primò omnium animam vestram discrimini objicere; eamque in agminis fronte & primis ordinibus locare: nunquid illam mancipii & ancillæ loco à vobis haberi meritò judicem? pereat illa, modò dignitas familiæ, bona fortunæ, actiones & negotia profana, filii & filiarum, parentes & amici, quin & scorta, & mere-

meretrices, sonipedes & canes sint
salva! O amentiam! ô infamiam! ô
pôrentium! ô brutalitatem! *furore*
fer. 11 Domini plenus sum, date veniam libe-
rius loquenti, *furore Domini plenus*
sum: neque continere me amplius
possum, *laboravi sustinens*, quia cum
Jeremia laxem zeli mei repagula;
video enim, vos attigisse fastigium
iniquitatis, quam hodie deploran-
dam suscepi.

V. Sed fallor! graviora longè di-
cenda supersunt: ut enim Jacobi fa-
cto insistam, ille quidem primo discrimi-
ni servas objecit, non tamen tam
parvi eas æstimavit, ut periculis ultrò
exponeret: sed tunc duntaxat, cum
nullus ijs vitandis locus superesset?
non enim ipse fratri bellum indixit, ne-
que spontè eum lacessivit, sed restitit
ei solùm, cum adversus se hostiliter
moveret, nec ullus effugio locus pa-
teret: vos autem omni mancipio
vilius habetis animam vestram; ultrò
enim eam periculis objicitis, hostes
laccessitis, animæque clades ac damna
velut per ludum spectatis: illuc avidè
ruitis, ubi nôstis, misceri colloquia
maximè obscæna; illuc cupidè pro-
peratis, ubi oculorum obtutus maxi-
mè lubrici, & copiosius lasciviæ pa-
bulum, ubi conversatio summè fla-
gitiosa, ubi dæmones non jam ex
insidiis, sed aperto Marte decernunt,
ac strictis enibus animam impetuot.
Et credam, vos ullam animæ vestræ,
non dicam sollicitudinem, sed vel mi-
nimam rationem aut curam habere?

VI. Miseram Tobie junioris pe-
regre abeuntis matrem! filium illa

suam Angelo comiti custodiendum
crediderat, tamen illum non Ange-
lum, sed virum bonum, & pruden-
tem esse crederet: de filii tamen sa-
lute sollicita copiosis lacrimis incon-
sultum suum propositum damnavit,
quòd filium unicum longinqui itin-
eris periculis exposuisset: *Flebat irre-*
mediabilibus lacrimis, quas suspiriis,
singultu, & gemitibus interpolabat,
Heu, heu me fili mi! ut quid te mis-
imus peregrinari, lumen oculorum
nostrorum, baculum senectutis no-
stra, solatium vita nostra, spem pro-
peritatis nostra, omnia in Te uno ha-
bentes (ô verba eximia) omnia in te
uno habentes, non te debuimus dimit-
tere à nobis. Ah, nunquam te in
tanta debuissim nos conicere pericula;
in te enim fors nostra omnis recum-
bit; ah nunquam, nunquam, tantis
periculis, nunquam manibus alienis,
nunquam alienæ custodiæ te commit-
tere debuissim! ah non satis æstima-
vi pretium tui! *Omnia in te uno ha-*
bentes, non te debuimus dimittere à no-
bis! Ita mater misera eculabat identi-
dem, nec mœsta solatium admittebat,
etsi maritus bono eam animo esse, &
ductoris fidei confidere juberet, cui
tuto & integrè inniti possent: *tace &*
noli turbari, satis fidelis est vir ille, cum
quo misimus eam. Sed hæc incassum
omnia; illa enim nullo modo con-
solari poterat; quin diebus singulis,
quali mentis inops ædibus egressa,
viarum compita, & urbis aditus per-
vagata est, unde filii reditum sperare
poterat: quin conscenso nonnunquam
vicini montis cliyo, oculis in circum-
fusam

fusam planitiem conjectis anxie circumspiciebat, an non reducis tandem nati iudicium deprehenderet: *ut procul videret, si fieri posset, venientem.* Cum autem spe sua frustrari se videret, renovavit lamenta, auxit ejulatus, & sero vespere, expers solatii, domum reversa ingeminavit: ah certo periclitatur filius meus! forsitan miscellus ex alto actus in præceps matris opem frustra inclamat! forsitan discerptus à feris, me velut paricidam accusat! Pari zelo, Auditores, parique sollicitudine sua cuius anima pensanda foret, ut ne angelo quidem eam committeremus, nisi probè cognito, ne fortè sub splendido & pretioso habitu fraus aliqua lateat: *nolite omni spiritui credere,* monebat in tanti ponderis negotio Divus Joannes, *sed probate spiritus vestros, si ex DEO sunt.* Quid ergo de iis sentiam aut dicam, qui se dæmonibus ultrò committunt? illos in hac mortalis vitæ peregrinatione vitæ comites & duces sibi eligunt? seque ab illis cæcorum more dirigi, per aperta ac horrida salutis præcipitia, ad Veneris festa, ad scholas amoris impuri, ad obscænitatis profuturæ conventicula, atque ad omnes damnationis proximæ occasiones circumduci se sinunt? dicamne, hos amare animam suam, eam æstimare, & bonorum suorum summam in ea repositam habere? id enim si foret, nunquam illam tam temere ac desperatè dæmonum manibus consignarent; imò nec cuius homini sine sollicito delectu, caeco eam impetu

R. P. Segneri Quadragesimale.

committerent: *non omni spiritui crederent.* Si familiarem vitæ locum quærerent, non nisi vitiorum juratum hostem; si herum, non nisi virtutis famam commendatum; si animi arbitrum, non nisi doctrinam conspicuum eligerent; inter Theologos magis pium, inter consiliarios æqui magis tenacem præferrent, in cunctis denique negotiis tutissimam semper viam incederent, ne quod anima periculum patiatur. Sed heu mihi! quam oppositam prorsus viam plurimi gradiuntur? & ut Jeremiæ verbis utar, *dant dilectam animam suam in manu inimicorum ejus!* Non placet illis socius, nisi moribus dissolutus, non herus, nisi vitæ licentiâ infamis; non animi arbiter, nisi incautus, & noxiè blandus; non Theologus, nisi amans laxitatis, non consiliarius, nisi partium studiosus: verbo, *dant dilectam animam suam* (ò horrorem!) *dant dilectam animam suam in manu inimicorum ejus.* Et hæc dicatur sollicitudo de anima, & non potiùs insana pereundi libido, in Cæli Dei que despectum; an non hoc est salutis remedia vertere in damna, subsidia in pericula, antidota in nocentissima venena? Miratur ac dolet sapientissimus Salomon, esse aliquos tam stolidos, qui in propriæ suæ animæ perniciem retia explicant, & laqueos tendunt, *moliuntur fraudes contra animas suas:* quinam autem sunt illi, nisi de quibus in præsentiarum discurremus? qui scilicet omnem lapidem movent, ut seipos decipiant, quique securitatem conscientia sibi spon-

M dent,

dent, eorum autoritate confisi, qui probitate & conscientia carent. Ah vos inconsultos! cum enim illi parvi faciant animam propriam, an vestram majoris facturos arbitramini? sed hoc ipsum est, ut dixi, quod queritis; vultis animas vestras iis committere, qui eas negligant, vultis eas periculis obijcere, perdere, & in perniciem precipitare, ut impleatur illud sapientis: *homo per malitiam occidit animam suam.* Heu mis infelicem! quis det, ut lacrimarum torrens exundet ex oculis meis, quo stultitiam istam dignè deplem? aequissimum enim est, ut *facies mea cum Jobo intumescat à fletu, & cum Jeremia deducant oculi mei lacrimas, & palpebra mea defluant aquis.* Dicite Auditores! an unquam attentè ac seriò cogitastis, quid sit, beatum esse, aut torqueri aeternum? quid sit aeternitas beata, & misera? quid Paradisus, ubi sunt gaudia aeterna, quid infernus, ubi est miseria aeterna? dicite, inquam, an unquam hoc in mentem revocastis, si id hactenus neglexistis, eia, ite actutum, & ex Isaia consilio sine mora in conclave vestrum concedite: *vade populus meus, intra in cubicula tua, & claudè ostia tua: ibique clausis fenestris, extinctà lampade, tota animi contentione ad hoc expendendum incumbite, ac tum demum ad me reversi responsum date: certus sum, vos illis haud absimiles redituros, qui è famoso Trophonij Magi antro egressi, attoniti ac profundo horrore absorpti hærebant, neque ullius amplius hilaritatis aut læti-*

tia sensum admittere poterant. Quod si, uti non dubito, hæc aliquando seriò cogitastis, potèstne ignavia magis supina magisque luctuosa concipere, quàm tanti momenti negotium incerto discrimini committere, nec ullà ejusdem curâ aut sollicitudine tangere? an non vestra res, vestrum lucrum ac damnum agitur, idque gravissimum ac summum? Si, quod propitii avertant Superi, in damnationis aliquando barathrum precipitemini, quis tantæ potestatis, aut clementiæ erit, ut inde vos eripiat? Absalon duro quondam exilio multatus purpuratum invenit, qui reditum impetravit; Joseph obscuro carceri mancipatus, tandem à pocillatore Pharaonis in libertatem assertus est; Jeremias, in cisternam luto & uligine plenam projectus, ut ibi morte lentâ ac fame tabesceret, Abimelecum nactus est, qui porrecto fune miserum extraxit: vos verò quis extrahet, de altitudine ventris inferi? quis funem porriget? quis brachium extendet? quis scalam applicabit? qui descenderit ad inferos, non ascendet, assertum Jobi est, nec revertetur ultrò in domum suam; qui descenderit, non ascendet: qui ascenderit, non descendet: nec vos ista cogitatis? Ah fili! in clamo vobis gemens cum Ecclesiastico, *fili serva animam tuam, & da illi honorem secundum meritum suum.* Si ego matutino hoc tempore tanto autoritatis & rationum pondere persuadere vobis conatus essem rem privatiis meis commodis utilem, exempli causâ, ut magnâ ad me audiendum frequentia

confluatis, ut encomiis & plausibus me maceratis, ut liberalem labori meo mercedem statuatis, suspecta procul dubio esset fides mea: ego autem aliud non ago, nec quæro, nisi vos permovere, ut vestri ipsorum satagatis, & ut animæ vestræ commiseratione tangamini: *miserere anima tua, miserere.* Si votis his meis excidero, quid tandem de vobis promittere mihi possum? *Nihil sanè durius vobis dici potest* (liceat cum Salviano exclamare) *nihil tam ferum, nihil tam impium, à quibus impetrari non potest* (audite prodigium!) *à quibus impetrari non potest, ut vos ipsos ametis?* quòd æmulos vestros non ametis condoleo vobis; quòd inimicos aversemini, veniam fortè meretur: sed nullo vos vestrum amore tangi, quis ferat? *Peccantem*, ait sapiens, *peccantem in animam suam, quis justificabit?* si animæ vestræ pretium nescitis, satis vobis fit, quod in primordio sermonis admonui, considerare, quantum laboris impendat Dæmon, ut illum vobis eripiat; quantum artis & studii, ut vos decipiat, sollicitet, seducat, sopiat, securos atque incautos reddat: ille, ille est, cuius instinctu curam animæ negligitis, quam primam omnium esse oporteret. Dicite ergo, *quis furor est*, verba sunt citati Præsulis, *viles à vobis animas vestras haberi, quas etiam Diabolus putat esse pretiosas, quis furor est, viles à vobis haberi?* si dominium mundi illi competeret, mihi credite, libentissimè illud cum anima vestra commutaret: *hæc omnia dabo tibi, si cadens adoraveris me:* & vos tam

levi eam pretio, voluptatis brevissimæ, formæ caducæ & fallacis, unice domus aut familiæ vestræ emolumento, venalem eidem exponitis? ne quaeso, injuriam tam palmarem in animam vestram committatis: *ne adducas anima tua inhonorationem, sed meliori consilio summam deinceps illius curam gerite, custodite sollicitè animas vestras.*

P A R S A L T E R A.

VII. **V**Eniam fortè & excusationem mereretur hæc, de qua diximus, recordia, si salutis nostræ negotium adeò facile foret & expeditum. Sed, dicite, facilène illud arbitramini? O vos felices, si arduum & impeditum id vobis non videtur! Imò miseros vos potiùs dicam, qui in re tanti momenti nimium quantum à vero aberratis! Salutis enim negotium non est peræquè facile, ut multis apparet, sed adeò lubricum est & anceps, ut viri sanctitate conspicui, qui summum in eo studium ac sollicitudinem posuerunt, præ metu ac formidine trepidarent, ac supremi illius Judicis sententiam anxie expectarent, qui est *terribilis super omnes, qui in circuitu ejus sunt.* Quanti stetit afflictissimo Hieronymo, ut in arduo salutis negotio aliquem fiduciæ ac spei sensum conciperet? quàm densis sese abdidit silvarum umbris? quàm profundis terræ cavernis vivum sese tumulavit? quàm asperâ pugnâ ad decrepitam usque ætatem cum sensibus depræliatus est? & tamen: *Ego, inquit, peccatorum*

L. 19. *sordibus inquinatus, diebus ac noctibus*
mor. e. 9. *operior cum timore, reddere novissimum*
L. 16. de *quadrantem. Quod non lacrymis thro-*
inter. *num Vaticanum inundavit Divus Grea-*
dm. *gorius? quos non rugitus ex sacro so-*

In Psal.
80.

litudinis Clarevallentis horrore e-
dedit Bernardus? Augustinus ipse ex
inferni metu trepidabat, Ignem ater-
num timeo, ignem aeternum timeo: nec
ingens illud, quo cor ejus exarserat,
divini amoris incendium huic timori
mitigando par erat. Sed quid hos
commemoro? mecum, quæso, ad hor-
ridum illud anachoretarum antrum
concedite, quod poenitentium car-
cer nominabatur, appellandum re-
ctius Poenitentium infernus: eo enim
in loco uni DEO placando studebant;
nonnulli eorum noctes totas sub Jove
frigido in genua provoluti orationi
vacabant; alii incurvati, manibusque à
tergo, reorum instar, revinctis, oculos
in terram defixos tenebant, velut in-
digni, qui cælum tuerentur; alii ci-
nere & pulveribus squallidi, turba-
toque capillitio horridi, humi sedebant,
vultuque infra genua demisso, luctum
unigeniti faciebant sibi, planctum ama-
rum: utque lugeri solet funus ama-
tum, ita hi lamentis & ululatus mor-
tem animæ suæ plangebant; alii pu-
gnis percutiebant pectora; alii cri-
nes vellebant; alii corpus flagellorum
ictibus lacerum, carnemque sangui-
ne ac sanie stillantem intuebantur, ut
ex hoc spectaculo aliquod doloris ac
metus sui solatium caperent. Procul
ab illis exulabant facetiæ, joci & risus;
nil nisi misericordia! misericordia!
venia! venia! ubique perstrepebat;

solutus iste concentus in cavernis illis
 resonabat, quamvis & ipse vix perci-
 peretur, ob singultus, ejulatus & mœ-
 stissimos planctus: ibi proluxa jejunia,
 somnus arctissimus, nulla nec modera-
 ta quidem corporis cura: nonnulli
 diuturnâ siti exhausti difficilem anhe-
 litum trahebant, exertâ canum instar
 linguâ aridi & exsuccii; alii nudo cor-
 pore inter brumæ frigora, cœli & auræ
 intemperiem tolerabant; alii undis
 glaciatis immersi, alii nivibus obvo-
 luti tremebant; alii quibus tanta pa-
 tiendi animus non erat, præsulci sup-
 plices accidebant, ut ferro graves, &
 compedibus vincetos perpetuo carce-
 re constringeret, usque dum fato
 functi efferrentur, & sepulturæ man-
 darentur. Verùm quam ego sepul-
 turam dico? & hanc quoque multi
 deprecabantur, suæque cadavera in-
 humata corvis volebant & canibus
 objici, idque non raro obtinuerunt,
 sine nullo psalmorum cantu, aut alio
 funebri apparatu, in fimetum teme-
 re abjecti.

VIII. Quis dubitet, Auditores,
 vitam, quam hi vixerunt, tantâ san-
 ctimoniâ consummatam, id saltem
 solatii habuisse, ut eos de salute sua
 quasi certos redderet, ac plus fidu-
 ciæ quàm timoris, plus spei quàm
 anxietatis illi afferret. Sed audite
 rem, ad cuius vel solam cogitationem
 pili capitis mihi horrent, & pavore
 totus concutior. Tantum abest, ut
 miseri illi, quasi securi, in spem sa-
 lutis erigerentur, quin potius, cum
 eorum nonnemo moribundus, & su-
 pra cineres extensus (hic enim lectus
 erat,

erat, in quo supremum spiritum exhalabant) jaceret, reliqui certatim accurrerent, & circumstarent illum, estuantes & lugentes, ac desiderio pleni interrogarent: quid est frater? quomodo tecum agitur? quid dicis? quid speras? quid suspicaris? an tenere tandem te credis salutem, quam tantis lachrimis quaesivisti? percepistine ex labore tuo, quod quaerebas? Edic, regnum te, an servitus manet? sceptrum an catena? an vox illa amabilis cordi tuo allabitur: remittuntur tibi peccata tua? an insonare videtur auribus horrendum illud: ligatis manibus & pedibus mittite eum in tenebras exteriores? quid ais frater, quid ais? Hem rogamus te, & obtestamur, sortem tuam pande, inde enim facili conjecturâ assequemur, qualis nostra futura sit. Ad calamitosas haec percunctationes quid responsi à moribundis illis praestolamini? nonnulli eorum sereno ac blando vultu, oculisque in caelum levatis, DEO grates habebant, *Benedictus DEVS, qui non dedit nos in captivum dentibus eorum; alii autem subdubij pendebant: forsitan pertransibit anima nostra aquam intolerabilem; speramus quidem, nos evasuros in litus; sed intumuit alveus, aqua turbida est, & periculum grave naufragii! Nec deerant, qui in sonoros gemitus effusi, va clamabant, va! rogati, ut apertius mentem panderent: va ingeminabant, va anima illi, qua non servavit professionem suam integram, & immaculatam; hac enim hora sciet, quid illi preparatum sit!*

Forſan fabuloſum hoc, quod vobis narraſi, commentum videtur Auditores? & o utinam foret tale! ſed heu! abſit palpus & adulation; nimum quantum id verum eſt! qui ſuiſmet hæc oculis uſurpavit, & auribus hauſit, Divus Clymacus eſt, montis Sinaï Præful celeberrimus, qui ſui temporis geſta poſteris conſignavit, turpem temeritatis notam ſubiturus, ſi de ſuo aliquid addere, mutare, aut quod nefas eſt cogitare, libris ſuis mendacia illinere præſumpſiſſet.

IX. Hæc, ſi ita ſint Auditores, cur ergo tam facile nobis, tam expeditum ſalutis negotium fingimus, ut nulla propè illius ſollicitudine tangamur, quaſi beatitudinis ſecuri, & de ſalute certi eſſemus? unde nobis iſta diſſimulatio eſt fratres mei? liceat cum S. Bernardo dicere, unde hæc tam periculosa repiditas? unde hæc ſecuritas maledicta? Ego cum Salomone certè nulli alteri cauſam adſcribo, quàm ſocordiae ſupinae, quæ nos excæcat, & oculos obvelat, ne præcipitium, in cujus margine ſtamus, intueamur: via impiorum tenebroſa, neſciunt, ubi corruant. Quid ergo, dicetis, porro nobis faciendum eſt? Alium, quaſo, conſulite: ego enim aliud & ſecurius conſilium vobis non ſuggeram, quàm quod ego ſecutus ſum. Eia, terga vertite mundo, & ſi etiamnum vobis licet, cum Lotho Pentapolim fugere, abrumbite moras, quia nec innocentibus tutò inter impioſ verſari conſeſſum eſt: quòd ſi nec tantum animi, nec libertatis vobis eſt reliquum, ſtatuite ſaltem quot heb-

domadis ea frequentare mysteria, quæ salutem vel maximè promovent; ponite fastum, morumque superbiam; ambitioni pabulum subtrahite; voluptates obscænas fræno coercete. Si mihi obsequi recufatis, quid vultis responam vobis? an quod modica vobis salutis sit cura? hoc equidem non dixero: quod omnino nulla? minime; esto autem id disertè non dicam, non dubito tamen, quin probè me intelligatis, idque solùm metuo, ut ne gravatè me audiat. Verùm si aures mihi præbere dedignamini, ad hæc statuas, ad hæc marmora, ad saxa ista me convertam, ut die illà supremà mei coram DEO sint testes, quod partibus meis non defuerim: quanquam nec hisce testibus indigeo. Tu nôsti, DEUS meus! quo defi-

derio salutem populi hujus exardeam populi tam Illustris! O me felicem si vitam & sanguinem in ejus gratiam prodigere liceret, ut tu ipse pro me profudisti! Sed quia tantum audere non est facultatis meæ, saltem non desistam, idque sanctè tibi spondeo, palàm sine fuce sinceram eloqui veritatem. Tu effice, ut illam eo animo recipiant, quo ego propono: ego auribus eorum loquar, tu cordi; ego facem adhibebo intellectui, tu voluntatem inflamma; tu violentiã amabili illorum ad te corda attrahe, qui longè à te fugiunt. Ego, quod unicè mihi reliquum est, Pharos ero, & facem inter noctis tenebras navigantibus præferam, tuum erit, sanctam aspirare auram, ut cursu prospero ad salutis portum appellent.

SERMO OCTAVUS.

DIE IOVIS POST PRIMAM DOMINICAM.

Et ecce mulier Cananæa è finibus illis egressa, clamavit dicens, miserere mei Domine, fili David! Matth. 15.

I.

Illo Crotoniates robustissimos inter, quos jactavit antiquitas, numeratus, raræ suæ fortitudinis specimen daturus, pum pugno strinxisse, omnesque alios provocasse fertur,

proposito etiam victori præmio, qui illud è manu sua rapere aut extorquere valeret. Omnes id frustra tentarunt, præter fæminam quandam imbellem, quæ Miloni in amoribus erat; huic enim uni, & se ipsum, & pum facile cessit. Non me latet, Auditores, similibus factorum memo-